

Pol Mon Galeisiya Wumb Połpu Kindim

Pol Mon Endi Połpu Kindim

¹ Na Pol, Gos nge ek se andił wu. Wumb endi na to tonu kindangin kin, onenj mon. Nga wumb endi, na Gos nge ek ei se andił ni kin, kindnenjing mon. Ba Jiisas Kraiss kin, Arim Gos eim Jiisas Kraiss tukpu ełe tor sipi kin, er konj kindim. Ei eim na kongun ełe enjii nipi kin, kindang pup end.

² Na Pol ni, engnan noł kin ouni ya mołpun kin, sin pipe ei połpun, enim Galeisiya konu ełe, Gos nge tilap ełe wumb mulnjung konu ełe kindinmin.

³ Sinim nge Erinjpin Gos ni, Jiisas Kraiss Owundu eim, enim kin noman ka ngopu, noman emin ngang kin, mułngii.

⁴ Jiisas Kraiss eim Arim Gos nge noman ełe ekii sipi kin, kongun erim. Erpi kin, eim nge noman konj ei, si kindpi kin, sinim nge oł kis ei, kil ngopu si kindim. Si kindpi kin, eim ya mani mei ełe, oł kis sinim kin pinermba ni, si kindim.

⁵ Yi mił peng, piipin kin, sinim eim embe kunum kunum ambił tonu kind mułmun ei, keimi pimba.

Gos Ek Ka Endeim Mendpił Palim

⁶ Enim enmin oł ei, na piip kin, mund mong end. Yi nge, Kraiss nge noman ka ngopu kin, Gos

enim sipi, nga orung sim. Pe sikir enim eim ek ka buł ngok, si kindik kin, ek ka kanim endi eipi ei piik kin, ekii sinmin.

⁷ Ba ek ka eipi endi pinałim mon. Wumb kombur enim nge noman ełe to eipi eipi kindik kin, ek kanim kanim nik enmin. Nga Krai nge ek ka wii ei nik eim eipi eipi kindmin nik enmin.

⁸ Ba sin sinim ek ka yi mił pałim ei, ni tor kindpin ermin ei min, tonu epin nge enjel endi opu ek ka nimba ei, sin ok Gos nge ka ei, enim kin ni tor kindpin mił kaplı, pinerim kin, wu ei eim am ba.

⁹ Kumb ok, sin ek ni poru nipin kin ek ei nge, yi mił pe, na nga nip enim ngond. Pe wu endi enim kin ek ka nipi, enim ngumba ei nipi ngang kin, sin Gos ek ka ok enim kin ngunjpun mił ei, endi pinarpi nim kin, wu ei eim am ba ku.

¹⁰ Yi erang kin, na pe nind ek ei, enim wumb na kin noman ka piik, ngungii min; Gos na kin noman ka piipi ngumba min; nga na wumb noman ełe kom tunj min; na wumb nga kom tunj pim kin, kaplı na Krai nge kongun wu mulermbii mon.

Gos Eim Pol To Tonu Kindang Kin, Eim Nge Kongun Wu Mołum

¹¹ Engnan noł, na enim ek kun kanip nip ngond ek ka ei, na enim ok kanip ninj mił ek ei, wu endi nge ek ka ei mon.

¹² Na wumb endi kin ek ka ei sinenj mon. Nga wumb endi na andan topu ngunerim mon mendpił; ba Jiisas Krai eim koi erpi pim ek ka ei, na andan topu ngum.

¹³ Na kumb ok erir oł ei, enim piinmin; kunum ei, Jura wumb ełmin oł ei, ekii sip enj ei, enim pii poru ninjing. Na Gos nge tılap wumb ei, oł embın tui erip ngoł. Ngop kin, na noman ełe, nga top kis er poru nił ku.

¹⁴ Ei nam nge wu su ende ombu men tok ełmin oł ei, to mani kindił; na nge wumb tılap ende ei si kindip kin, Jura wumb ełmin oł ei, ekii sił. Nam nge kupnan noł men tok ełmin oł ei minj, dinga pup ekii sip puł.

¹⁵⁻¹⁶ Ba kumb ok, na nam minan mingnerim kunum ei, Gos na to tonu kindpi mundrum. Ei nga, Gos nge noman ka na kin ngopu kin, na wii topu, sipi orung sim. Yi mił peng kin, eim ka piipi kin, eim nge kingam ei, na andan tum. Tang, na piip kin, wumb tılap eipi ei, ek ka ei, nip ngumbii nge ngum. Eim na andan tum kunum ei, na wumb endi na nipe epi mił endi ermbii ei, kii sip yi enenj mon.

¹⁷ Na Jerusalem konu owundu ełe, ok puner-amb kin, wu kopur na nge ek se endngii wu kombur, ok mulnjung ei, kii sip punenj mon; ba na Areipiya mei konu owundu ełe, ok punj. Nga orung op kin, Damaskas konu ełe orung onj.

¹⁸ Ekii se kung ngii tekliki o pang kin, Jerusalem konu ełe tonu pup, wu endi embe Piisa eim mułum konu ełe ek tang mułambıl. Mułambıl kin, kongun tał nga angıl mong endeim o pum.

¹⁹ Ba na Gos nge ek se andiłmin wu nga endi kinenj; ba Jeims ei eim Jiisas Owundu nge angim mołum. Mołum ei, Jeims kin Piisa tał mendpił na kenj.

²⁰ Ek ei na akip połup kin, enim ngond ei keimi!

Gos eim na kanpi mołum. Na enim kin ek kend top ngunand mon.

²¹⁻²² Ekii se nga na pup, Siriya konu ełe pup kin, nga Silisiya konu ełe tonu punj. Ba Juriya mei konu ełe Gos nge tilap wumb ełe, Krais kin tuk ok mołmun. Wumb na Pol nge kumb ningił ełe kan kun enenjng.

²³ Ba en enim ek yi mił mendpił piłmin. “Kumb ok wu ei, eim sinim pii gii wumb oł embin tui ngum. Ba pe eim pii gii nipi kin, er endrim ek ei, akip Gos nge ek ka ei ni tor kindim pii gii ei, ok to kis er endim ek ei nim.”

²⁴ Yi mił erang, Gos na kin erim mił ei, na enj wumb piinmin. Yi erang kin, Gos eim embe ambił tonu kindinmin.

2

Gos Nge Ek Ka Se Andiłmin Wumb Ei Ok, Pol Kin Noman Ende Kindnjng.

¹ Na kung ngii engki nga kapil kapli moł kindip, na Banapas kin Jerusalem konu ełe nga sił tonu bił ni punjpuł. Pe na Taisis sini, kin sin ouni punjpun.

² Gos eim na andan tang, “Pui!” neng, na punj. Nga eim nge ek ka ei na nip wumb tilap eipi ngumbii nge punj. Gos eim na andlam ełe andan topu ngum ei, na wumb peng pepi noman pim. Wumb ombu kin ek nip andan top ngunj ei, na nam yi ni piinj. Mon pim kin, nam kongun tilap eipi wumb kin, pe end ei kin, nga ok enj kongun ei, wii mił ba ni piind.

³ Ba Taisis eim na kin ouni mołum wu ei, Griik wu mołum. Kunum ei, sin kulou tunjpun ei, Taisis

ngenj kopisngii ek dinga ei, wumb ninenjing mon.

⁴ Ba nimbil erang enginjpın noł mił, ek kend wumb kombur, koi erik kin, tuk ołmun ku. Ok Jiisas Kraıs nge oł, sinim wii mołmun ngum oł ei, waning kan singii nge onjung. Jiisas Kraıs eim, sinim nge lo ek ei, kan ngopu ambil gii ni mułum ei, tor sipi kindang kin, sinim wii mołmun. Wumb ombu nga, sinim Kraıs kin wii mołmun ei, nga kan ngungii nge enmin.

⁵ Ba kunum olt mon, sin Taisıs eim ngenj kopsik erngii andlam ele, aki topun ni ngonenjpin mon. Nga sin en enim ek ei, endi ekii sinenjpin mon ku. Yi mił erang, sin yi piınmin, Jiisas nge ek ka ei, dinga pepi mołpu kin, enim kin kunum kunum pepi mułmba.

⁶ Wu kombur en enim, wu num mołmun wumb ni piınjing wumb ei, en enim nipe embe palim wumb ei, na kin epi wii mił palim ni piınd. Gos eim wumb num embe palim wumb ei, ni kinalim mon. Wumb pei ende mił mołmun ni kaninim. Wumb ei embe palim wumb ombu, ek nga nik kin, na paki tok, ek nga nik ngonalmın mon.

⁷ Ei mon mendpił! Ba en enim piik poru ninmin. Pe Gos na kindang pup kin, wumb tilap eipi kin, Gos eim ek ka ei nip kin, ngumbii nge kindang, na onj. Yi mił ku, Gos Piisa kindang kin, Jura wumb kin ek ka nimba nge pum.

⁸ Yi mił ku, Gos eim Piisa dinga ngang pupu kin, Jura wumb kin ek ka se andılmin wu mił, kongun erpi mułmba nipi kindim. Nga na Gos eim yi ku, na dinga ngang kin, wumb tilap eipi kin, ek ka se andılmin wu mił, kongun ermbii nipi kindim.

⁹ Yi ku, Jeims ni, Piisa ni, Jon en enim Gos nge tilap wumb kin wu num, paki dinga mił wumb, yi ni piinjing. Piik kin, en enim pii poru nik enjing ei, Gos eim na kin noman ka ngopu kin, eim na kongun ermbii nge ngum. Yi mił peng kin, en enim Banapas kin, na tel angil sinjing ei, enginpin noł mendpił mił, angil sinjing. Sin noman ende kind piipin kin, ek yi ninjpin. Sił, Pol Banapas tel, kapli wumb tilap eipi kin, pu mołpuł kin, kongun ermbil ei, Gos ek ka ni tor kindmbil. Nga en enim yi mił ku, Jura wumb kin puk, Gos ek ka ni tor kindik erngii ku.

¹⁰ Wu num ombu en enim, ek endeim mendpił sił kin yi ninjing. Ełip wumb epi sinerang mołmun wumb ei kin, kaimb singil ol ei nge, na noman ngunj. Yi mił erang, na kongun dinga yi nge ermbil.

Piisa Ol Kis Elim Mił Er Pol Piipi Ni Tor Kindim

¹¹ Pe Piisa Andiok konu ełe om kunum ei, na Pol eim kun kanip kin, ek to kindinj. Nimbil erang Piisa eim mong sim.

¹² Mong seng kin, Jeims eim nge wumb kombur kin sipi, tu wunerim kunum ei, Piisa eim wumb tilap eipi kin kuni ende nołum. Ba pe, Jeims wumb tilap tor wangin kin, Piisa eim mund mong erpi kin, nga eim wumb tilap eipi kin mulerim, mon. Nimbil erang eim tungu erpi kin, Gos nge tilap wumb ngenj kopsik ełmin ol ei nge, wumb tilap eipi wumb ei kin, dinga kindik, erngii enjing.

¹³ Nga eipi Jura wumb Piisa kin, en enim ol kend tok, yi ełmin ku. Erik kin, nga ekii se

Banapas si pangin kin, oł kis ombu erangin kin, Banapas eim ekii sipi erim ku.

¹⁴ Ba na kenj ni, wumb en enim andłam kun endnarik kin, Gos nge ek keimi ei, ekii sinenjing ku. Pe Piisa wumb mulnjung konu ełe, kanip yi nind. “Piisa nim Jura wu; ba wumb tılap eipi ełmin oł ei, nim ekii se en. Ei nim Jura wu mił mulakın mon! Pe nim nimbił erang, wumb tılap eipi ei, Jura wumb ełmin oł mił ei, erei nin?”

Wumb Endi Eim Jiisas Kin Pii Gii Nimba Ei Wu Kun Ka Mendpił Mułmba

¹⁵ Keimi, sinim Jura wumb menjpin mengim tonu onjpin mił mołmun. Sinim wumb yi mił mołmun wumb tılap eipi oł kis ełmin wumb ei, yi mił sinim mon.

¹⁶ Ba sinim piinmin; Gos eim sinim lo ek ei, ekii sinmin ei nge, oł kun ka mił wumb kinanim mon! Nga lo ek ekii sinmin ei, Gos eim wumb ei, wumb kun pa ninanim mon. Ba wumb endi eim Kraıs Jiisas kin pii gii nimba ei, Gos eim wumb ei kin, kun ka pa yi nimba. Pe sinim Kraıs Jiisas kin pii gii ni poru ninjpin ei nge, Gos sinim wumb kun ka mołmun nimba. Ei nge, Kraıs kin pii gii nimin ei, lo ełe nge mon! Nimbił erang wumb endi, eim lo ek ei endi ekii sipi erim kin, ełe nge, Gos eim wu endi ei, wu kun ka mołum, pa ninermba mon!

¹⁷ Ba sinim Kraıs kin pii gii ninjpin kin ei nge, kaplı Gos eim sinim kun ka kenmba ni, yi piimin. Nga ekii se, sinim wumb tılap eipi mił, oł kis erpin mołmun. Kaplı kunum ei, sinim yi nimin, Kraıs eim oł kis ei nge, kongun ełim wu nimin min? Ei mon mendpił!

18 Pe na lo ek endi, ambil piltan top si kindmbii ei, nga er ka sikir enj kin, wumb en enim yi piingii, 'Wu ei, ol kis elim wu,' ni piingii.

19 Yi erang, lo ek ei na tang, na kolup poru ninj lo ek ei, nga na kan ngunermba mon. Ele nge, na Gos kin konj ouni mulmbii. Pe na Krai Jias kin ond peri ele, ouni kuls poru nim.

20 Pe akip na konj kunum kunum mol konj ei, na nge mon; ba Krai eim na noman tuk ele mulang kin, na konj kunum kunum mol. Pe na ya mei ele and mol ei, pii gii peng and mol. Molup kin, Gos kingam kin pii gii nemb kin, Gos eim kingam ei, na kin kaimb sipi, eim nge noman konj ei, si kindpi kin, na paki tum.

21 Na Gos nge noman ka ei, na wak tunand mon. Pe lo ek ei erpi kin, wumb Gos kin kun ka muljung kin, Jias kolpu poru nirim ei, eim wii mi kolpu poru nirim min? Ei mon!

3

Lo Ek Kin Pii Gii Ol Ei Ekii Silmin

1 Enim Galeisiya wumb owul owul mendpil molmun. Sin enim Jias Krai andan to poru ninjpin. Ei mi, eim ond peri ele kulum ei, enim yi mi kenjing. Pe wumb nii endi enim neng kin, enim noman wulu pang molmun?

2 Na enim kin, epi endi kii simbii end. Enim Gos nge Gui Ka sinjing ei, er sinjing mi nenj? Enim lo ek ei, ekii sik ei nge, enim sinjing min? Nga enim Gos nge ek ka ei piik sik kin, pii gii nik ei nge Gos nge Gui Ka ei nge sinjing min?

³ Pe enim wumb noman wulu pang mił mołmun min? Enim kumb se Gos nge Gui Ka ełe noman konj er sinjing; ba pe enim ngenj ok nge kin, wumb dinga tonu ok kin, er poru ningii enmin min?

⁴ Pe ok oł owundu kanim kanim enim kin tonu orum ei, enim wii sinjing min? Ba na ni piind ei, enim oł ei, wii mił enerik mon.

⁵ Nimbił erang, Gos eim nge Gui Ka ei, enim ngopu kin, nga enim kin jep oł endi andan topu erim ei, enim lo ełe nge kongun enmin min? Nga enim eim nge ek ka ei, pii gii ninjing min?

⁶ Gos nge ek ka yi ninim,

“Eiparam Gos kin pii gii neng kin, Gos eim yi nim, ‘Eiparam nim pii gii ei je erang kin, nim wu kun mendpił mołun,’ ” pa nirim.

⁷ Yi mił ku, enim piingii ei, Gos nge ek ka ełe pii gii ningii wumb ei, Eiparam kingam ambilam noł mendpił mułngii.

⁸ Kumb ok, Gos eim piirim wumb tilap eipi endi, Gos eim nge ek ka ełe, ekii se pii gii ningii ni piirim. Gos wumb ei kin, wumb kun ka mołmun, yi nimba ni piirim. Yi mił peng, Gos Eiparam kin, eim ek ka ei, ok nipi ngurum. Nga Gos ek ka yi nirim,

“Eiparam, nim pii gii ełe, nim wumb tilap eipi orung orung pei, Gos nge epi ka wii singii.”

⁹ Pe yi mił, wumb nii endi pii gii ningii wumb ei, pii gii wu Eiparam kin ouni, Gos nge epi ka wii ei singii.

¹⁰ Ba wumb pei en enim yi ni piinmin, lo ek ekii siłmin oł mendpił ei, epi pei to mani kindnim ni

piinmin. Ba wumb yi nge, dup konu kis eġe ngenj kumbii singii. Keimi, Gos nge ek ka yi ninim,

“Wumb pei Gos nge ek ka paġim ek ei, pei ekii sinenjing kin, wumb ombu pei ei, dup konu kis eġe, ngenj kumbii singii.”

¹¹ Gos nge ek ka yi ninim,

“Wu endi eim Gos kin pii gii nimba wu ei, Gos wu ei kin, wu kun ka muġun,”

pa nimba. Wu ei, eim noman konj kunum kunum sipi muġmba. Yi miġ paġim ei, sinim piipin pol tumun. Wu endi eim lo ek ekii seng kin, Gos wu ei, wu kun ka, yi nimba, andġam endi sinaġim mon.

¹² Lo ek ei, pii gii ende miġ mon! Gos nge ek ka yi ninim,

“Wu endi eim lo ek ombu pei ekii sipi endim wu ei, eim noman konj sipi, kunum kunum muġmba.”

¹³ Krai eim sinim lo ek eġe, ngenj kumbii sinim eġe, eim kin tonu wang sim. Sipi kin, sinim paki topu kin, Gos kin sipi orung sim. Keimi, Gos ek ka yi ninim,

“Wumb nii endi wu ei, ond peri eġe tonu pim kin, wu ei singambiġ sipi kin, ngenj kumbii dinga kis sipi kuġmba.”

¹⁴ Gos eim yi miġ erang, Jiisas Krai eim kin, Eiparam nge epi ka wii ngoġum ei, wumb tiġap eipi kin, tonu wang singii. Gos yi miġ erang kin, sinim eim nge ek ka ei, pii gii nipin kin, Gos ok nirim miġ, eim nge Gui Ka simin.

Gos Eim Ek Dinga Nipi Pendrim Ek Ei, Gos Nge Lo Ek To Mani Kindnerim Mon.

¹⁵ Engnan noġ! Na sinim wumb eġmin oġ ei nge, piip kin nind. Pe wu endi eim kuġmba peng kin,

eim nge kingam noł ei, ni piipi kin, eim pipe połup sirim mił, eim epi ombu, mok topu yi erim. Erpi kin, pipe ei nge, wumb endi eim pipe pułum mił ei, to kis erik kin, eipi mił pulerngii mon. Nga ek nimba ek ei endi, paki tok kin, yi er ninerngii mon ku.

¹⁶ Pe Gos eim yi nim, “Na ek ninj mił, keimi ekii se tonu omba.” Pe ek dinga ei, Gos eim ek nipi, Eiparam kingam kin ouni mendpił, nipi ngurum. Eim ek endi yi mił nipi kin, eim kingam noł nguneririm mon! Nga kangil kin, pei nipi nineririm mon ku. Ba eim wu endeim kin mendpił nipi kin, eim ek dinga nipi yi nirim. “Nim nge kinganim mendpił ei,” eim embe Kraiss.

¹⁷ Na nind ek pułe ei, yi mił palim. Ok, Gos eim mon endi ei, oł dinga wii endi er pendrim. Nga ekii se, kung ngii 430 pei o purum. Pang kin, ekii se, lo ek ei tonu orum. Pe lo ek ei, ekii se tonu om ei, Gos eim nge ek dinga nipi pendrim ei, lo ek kapli to mani kindnermba mon.

¹⁸ Pe sinim lo ek ei, ekii silmin oł ei, ekii sinjpin kin, lo ek ei, Gos eim sinim simin ni pendrim epi ei, kapli Gos sinim kin epi ngumbii nirim epi ei, simin ni piimin. Nga sinim eim nge dinga ełe pendrim epi ei, sinanmin mon. Ba Gos eim ek dinga nirim mił ei, eim Eiparam kin mendpił nipi pendrim mił, epi ka wii ngum.

¹⁹ Pe lo ek ei, nimbił oł erang palim? Ei yi mił, Gos eim yi ni piirim lo ek ełe erang kin, oł kis ei, peni ełe tor omba, ni piirim. Piipi kin, lo ek ekii se kindang orum. Nga lo ek ei pepi mułang kunum ełe, kangi ei mei ełe omba. Ok, Gos eim ek dinga ni pendrim mił tonu orum. Ok Gos eim enjel ni,

wu endi tuk mołum wu ei ni, ni nguk.

²⁰ Wu tuk mołum wu ei, eim wu endeim mendpił, kongun pinermba mon. Ba Gos endeim mendpił mołum.

Lo Ek Ei, Sinim Erinjpin Ekii Mił Ei, Sinim Kraiss Mołum Konu Simba

²¹ Pe yi mił, Gos eim ok ek dinga nipi pendrim ei, lo ek opu orung enim min? Ei mon! Pe lo ek ele, sinim noman konj simin nemin, ngułang kin, Gos kin oł kun ka enmin oł ei, lo ek pałim mił yi ekii si ngułamin; ba ei kapli enenełang!

²² Ba pe Gos nge ek ka yi ninim, “Oł kis pei ombu, wumb kung gui mił poł tuk sipi mundum. Eim yi mił erang kin, sinim wumb Jiisas Kraiss kin pii gii nipin mulnjpun kin, Gos eim nge pii gii wumb ngumbii nipi, ek dinga ni pendrim epi ei, sinim simin.

²³ Ok sinim pii gii ek ei, pii kun enenjpin kunum ei, lo ek ele ambiił gii ni moł punjpun. Moł pamin kin, pii gii nimin ek ei, sinim kin peni ele tor orum.

²⁴ Yi mił erang, lo ek sinim erinjpin ekii mił erang kin, lo ei sinim sipipi kin, Jiisas Kraiss kin tu wunum. Tu wang kin, sinim Gos eim nge ek ka ei, pii gii nemin kin, Gos eim sinim wumb kun ka mił nimba.

²⁵ Pe pii gii ek ei, sinim kin opu poru neng kin, pe sinim erinjpin ekii mił, lo ek ele, nga mandring mulełamin mon!

Enim Pii Gii Ninmin Ei, Gos Kingam Noł Mendpił Mołmun

²⁶ Enim pei Kraiss Jiisas kin pii gii ninmin ele nge, enim Gos nge kingam noł mendpił mołmun.

²⁷ Enim wumb Kraiss kin noł pik wumb ei, enim pei Kraiss kin dambiltik ende puk kin, enim Kraiss nge oł kun ka erik mołmun.

²⁸ Yi erang kin, Jura wumb endi mon; nga Griik wumb endi mon; nga kongun wii ełmin wumb endi mon; nga wumb endi eim noman ełe epi ełim wu endi mon; nga wu endi mon; nga amb endi mon. Ba akip enim Kraiss kin dambiltik ende puk kin, wumb ende pupun mołmun.

²⁹ Pe enim Kraiss nge wumb mulnjung kin, pe enim Eiparam nge kingam ambılam noł mulngii ku. Pe nga, enim mołmun wumb ei, Gos ok Eiparam kin ngumbii ni dinga nirim mił epi ei, enim pe akip singii.

4

Gos Nge Kingam Noł Mołmun

¹ Na nge ek ei yi mił, Arim nge epi kanim kanim, eim kingam eim pei, sipi poru nimba. Pe kingam ei, eim Arim nge epi pei tep erpi mołum. Ba eim kangıl gał mił multum kunum ei, eim nge kongun wii wu, ende mił multum.

² Ba wu num mołpu, tonu kindilim wu ni, wumb tep erik mołmun wumb ei kin, ek nipe ek nilmin ei, kangı ekii sipi, yi er mołpu, pang pang kin, arim nipi pendrim kunum ełe, poru nimba.

³ Pe sinim yi ku, sinim kangıl mił mulpun kunum ei, sinim ya mei mani ełe epi ei, pei sinim kan mił gurum.

⁴ Ba kunum ei kaplı erang kin, kaplı Gos eim nge kingam kindang opu kin, amb Mariya eim mengim. Nga eim lo ek ełe ekii sipi, er mulum.

⁵ Nimbił erang, eim opu, sinim lo ek ełe mandring mulnjpun wumb ei, sipi orung simba nge om. Yi mił erang kin, Gos sinim sipi kin, sinim eim nge kingam ambilam noł mił mułmun.

⁶ Pe enim Gos nge kingam ambilam noł mołmun. Yi peng kin, Gos eim kingam nge, noman Gui ei kindang opu kin, sinim noman tuk ełe opu kin, dinga wii tonum. Wii topu, “Wusa, Wusa,” yi nim.

⁷ Yi erang kin, nim kongun wu wii mił, mulalın mon. Nim Gos nge kingam. Pe Gos nim sim kin, nim eim kingam mił mulnjii. Mułun kin, pe nim Gos eim epi ombu sinjii ku.

Pol Galeisiya Wumb Ei Kin Eim Noman Embin To Piim

⁸ Ba ok, enim Gos mołum ni piinenjing mon. Piinarik kin, ya mani mei ełe epi ni, gui kengii ni, epi ombu ni, ei Gos kend mił kan ngang kin endnjing.

⁹ Ba pe enim Gos ei piinmin. Na enim kanip nind, Gos eim enim kanpi poru ninim. Pe enim nimbił erang, enim nga Gos kin buł ngok, ak tok, orung puk kin, mei ełe gui kis ei, nga ekii sik, nga kongun owundu wii mił ei, nga sik, erngii punmun min?

¹⁰ Kunum owundu endi, enim kanilmin kunum ei min, oi konj er tołum kunum ei min, kuni owundu tonu wang nołmun kunum ei min, kung ngii konj tonu ołum kunum ei min, enim epi kanim kanim kanilmin.

¹¹ Na enim piip kin, mund mong end. Mon pim kin, na enim kin kongun dinga enj ei, wii mił ba, ni piip moł.

¹² Engnan no! Na enim kin piip ke nip, enim ok na moł mił, yi mułngii. Na enim mołmun mił, na op poru nip moł. Enim na kin pund mong endi enenjing mon.

¹³ Enim piinmin; ok na nam ngenj ełe ening pirim. Yi erang kin, kumna na op enim kin, Gos nge ek ka ei nip, enim ngur ei, na kumna or.

¹⁴ Yi peng kin, na nge ngenj ełe ening ei, enim kin oł embin mił tonu orum, ba enim na kin buł ngunenjing mon. Nga enim na kin ten kulenjing mon ku. Ba enim na sik, ngii konu sipnjing ei, enim Gos nge enjel endi mił yi sipnjing. Nga enim Kraiss Jiisas mił, yi na sinjing.

¹⁵ Pe enim noman ka ka ni, jili orung pałim? Na enim ełmin oł ei nge, keimi kanip nind. Pe kunum ełe, enim kapli erim kin, enim nge ningił akik tor singii. Sik kin, na ngungii; ba enim oł ei, kapli enerngii.

¹⁶ Nimbił erang na ek keimi nip enim ngunj ełe nge, na enim kin, opu orung erip enim ngunj min?

¹⁷ Wumb kombur enim, oł yi, yi erei, ningii ei, am ek ka wii ningii; ba enim Kraiss nge wumb si tor simin ni piik, yi ningii ei, enim wumb en enim, embe ambił tonu kindngii, ni piik, niłmin ku. Ba ei oł kun ka mon. Ei oł kis.

¹⁸ Pe sin sinim ek ka ninjpin kin, ei ka! Kunum kunum sinim yi mił ermin, ei kapli. Pe sinim ende mulenjpin kin, oł kun ka ei, enim si kindnerngii mon.

¹⁹ Enim na nge kingam noł mołmun! Na ngenj kumbii nga sind ei, amb endi kangił mengmba peng sinim mił, na sind ei, sip pamb kin, Kraiss

enim noman tuk ɛle, opu muɔang kin, poru nimba.

²⁰ Na enim kin noman enim ei, pe na enim kin kunum ɛle, muɔmbii end. Na ek endi eipi miɔ nip enim ngumbii end. Na enim enmin oɔ ei, na noman embin to piind.

Eikar Kin Sera Tel Ek Ekin

²¹ Enim lo ek ɛle, ekii simin ni piinjing kin, pe enim na nengin piimbii. Pe enim lo ek piinenjing min?

²² Gos nge ek ka yi miɔ ninim. Eiparam eim kingam taɔ mulnjunguɔ. Amb kongun wii miɔ elim amb Eikar ei, kangi endi mengim; nga amb wii kongun enaɔim amb Sera ei, kangi endi mengim ku.

²³ Amb kongun wii miɔ elim amb Eikar ei, kingam mengim ei, wu amb tep toɔmun oɔ ei, kangi ei mengim. Ba amb kongun wii enaɔim amb Sera kingam ei, Gos nge ek dinga nipi pendrim miɔ, Gos eim paki tang kin, Sera kangi mengim.

²⁴ Pe ek ekin ei, puɔe yi palim. Amb taɔ oɔ erkiɔ ei, Gos kin oɔ dinga wii ni pendrim miɔ, ende er pendkiɔ. Amb endi Eikar ei, yi miɔ andan topu kin, komung Sainiyai ɛle, lo ek dinga nipi, Gos ngurum. Amb ei nge kingam noɔ tonu ok ei, wumb kin kongun wii miɔ erngii pirim. Am Eikar oɔ yi miɔ andan turum.

²⁵ Sainiyai ei komung endi, Arepiya mei konu owundu ɛle moɔum, niɔmin. Pe amb Eikar ei, Jerusalem lo konu ek ɛle miɔ moɔum. Jerusalem konu ɛle amb ei, eim kongun wii elim nge, kingam noɔ kin ouni miɔ moɔmun.

26-27 Ba Jerusalem konu ele, endi tonu epin konu ele salim ei amb Sera ei sinim nge menjpin ei, eim wii mołum mił; sinim yi mił mołmun. Gos nge ek ka yi nipi, Jura wumb kin tilap eipi wumb kin, nipi ngonum.

“Nim amb nim kirim kep seng kangil ming-nalin ei, nim kapli pe ka piinjii. Nim amb kangil mengnjii mił piikin kin, ngenj kumbii sinalin ei, nim gupu aki tokun kin, wii dinga tokun, ka piinjii. Nga amb endi wenjing molalim amb ei, eim kingam noł pei mołmun. Ba amb wenjing mołum amb ei, kangil mengnim ei, pei molalmin mon.”

28 Na nge engnan noł! Enim wu Aisak mił yi mołmun. Ei nge Gos eim ek dinga nipi pendrim mił ele, akip enim Gos nge kingam noł mołmun.

29 Ba pe kangi endeim mam mengim ei, wu amb menginmin oł ei mił mengim. Ei ok kangi endi kin, oł embin tui ngurum kangi ei, eim mam Gos nge Gui Ka ele mengrim. Pe oł yi mił ku palim. Pii gii ninenjing wumb ei, Gos Gui Ka noman tuk ele mołum wumb ei kin, oł embin tui ngołmun.

30 Ba Gos nge ek ka nipe ek ninim? Ek ka ei yi ninim,

“Amb kongun wii elim amb ei kin, kingam tal to eipi kindangin, pangil. Nimbił erang kongun wii elim amb eim kingam ei, amb endi eim wii mił mołpu kin, mengrim kingam ei, eim nge arim epi pei ei, kumb se kangi ei, sinermba, mon,” Gos nge ek ka yi ninim.

31 Yi mił ku, angnan noł, sinim amb kongun wii elim amb Eikar ei, eim nge kingam noł mon. Ba

sinim amb kongun wii enarpi mołum amb Sera ei, eim nge kingam noł mołmun.

5

Sinim Wii Mił Er Mułmun Ei, Am Kun Mił Mułmun

¹ Krais eim sinim kan ngii mił ełe si tor sim. Seng kin, sinim wii kun ka er mułmun. Sinim am dinga wii angpin er mułmun. Sinim wumb nga kan ngii mił epi, si tuk simin ni enermin mon; ba angk dinga er mułmun.

² Piinmin, na Pol na enim kin ek nip ngond. Pe enim ngenj ei kan wiik tangin kin, kopisnjing ełe nge, Gos enim sipi orung simba, ni piingii ei, Krais nge kongun ei, enim kin endeim endeim ni, paki tunermba mon!

³ Enim kan wiik tangin kin, enim nge ngenj kopisnjing kin, na ek ei nip peni ełe tor kindmbii end. Pe enim oł ei enjing kin, kapli enim lo ek am pei ei kin, ekii singii.

⁴ Pe enim lo ek, ekii simin ełe nge, Gos wumb kun ka nimba ni piinjing kin, kapli enim Krais si kindik poru ninmin. Pe lo ek ełe, Gos enim wumb kun ka mołmun ninermba mon! Nga enim Gos nge noman ka ngołum ei, si kindinmin ku.

⁵ Gos nge Gui Ka dinga ełe nge, sinim Gos kin pii gii ninmin. Nipin kin, Gos sinim kin wumb kun ka mołmun, nimba ei nge, sinim kui er mołmun.

⁶ Pe wu endi eim Krais Jiisas kin dambiltpi ende pu mułum kin, kapli ngenj kopsik enmin oł ei, oł wii mił pimba. Nga wu endi ngenj kopsipi oł yi enermba ei, kapli oł ei, wii mił ku pimba. Ba pii

gii ei yi erang kin, wumb eipi kin noman ngungii elmin ol ei, ol mendpil palim.

⁷ Ok enim ol kun ka er andilmin. Pe nga wumb nii endi, enim ek keimi mendpil ei, ekii singii nipi kin, andlam ondu ngonum?

⁸ Gos eim enim to tonu kindpi mundum ei; ba enim noman to piik kin, ekii sinmin ek ei nge mon.

⁹ Bres olum epi yiis ei aninga endi kindilmin ei, bres pei owupu owundu elim.

¹⁰ Na Jiisas Owundu kin pii gii nind ei, enim na noman ele ekii singii. Sik kin, enim noman endi eipi ekii sinerngii mon! Wu endi enim noman embin to ngopu kindnim ei, eim embe na piinand. Wu ei, eim mong kis enim ele, eim ekii se, kumbii kis simba.

¹¹ Na angnan nol! Nimbil erang na ngenj kopisngii ol ei nge, na ni tor kindnand ei nge, enim na kin ol embin tui ngonmun. Pe na ek ol ele nge ninenj mon; ba Jiisas ond peri ele kulum ek ni tor kindind ei nge, wumb pii gii ninenjing wumb ei, noman to kis piik erngii.

¹² Na noman ele, wumb ombu enim noman to kis erik kin, enim ngenj kopismin ol enmin wumb ei, en enim nge ngenj orung pei endi kopsik kin, si kindngii ei kapli.

¹³ Na angnan nol! Gos enim to tonu kindpi sim ei, enim Gos eim nge kingam nol molk kin, enim kan ngii mil, nga mulerngii mon! Enim wii mil mulngii. Ba mon peng kin, enim nge noman yi mil piingii. Sin sinim ka molmun ni piyangin kin, noman ok nge tonu omba. Enim noman yi nge, ni piinerngii mon. Ba enim engnjing nol kin, noman

ka ngungii. Ngok kin, wumb ei kin kongun wu mił, ka erik mułngii.

¹⁴ Lo ek pei ei, ya tuk lo ek endeim mendpił ełe palim. Lo ek yi ninim, “Enim mułngii konu ełe mandi mułngii wumb ei, noman ka ngok, paki tungii. Ei ni ninim noman ka piilin mił, yi mił paki tołun enjii.” Pe enim mułngii konu ełe mandi mołmun wumb ei kin, noman ngok, paki ka tunjung kin, kaplı enim lo ek pei ekii sinmin.

¹⁵ Ba en enim kung simbii wumb nołum mił, wumb endi kongk nunjung kin, enim ek kis nik kin, en enim op tuk erik ei, kan kun erik mułngii. Kom se piyei! Mon pim kin, enim pei to kis erik kin, am puk, poru ningii.

Gos Gui Ka Nge Oł Ei Nin Noman Ngenj Ok Nge Oł Ei Nge

¹⁶ Ba na ek ei yi mił palim. Enim Gos Gui Ka nge, oł yi mił erik endnjing kin, kaplı enim noman ngenj ełe ok nge ei, ekii sinerngii mon!

¹⁷ Yi mił ku, noman ngenj ok nge ei, Gui Ka oł ei to mani kindmbii nip enim. Nga Gui Ka ei, eim wumb ngenj noman ok nge ei, to mani kindmbii ni piipi enim ku. Pe tał eł ełip, opu orung ouni ełmbił. Yi mił erang, sinim epi endi ermin ni piimin ei, kaplı enermin mon.

¹⁸ Pe sinim Gos nge Gui Ka oł ei ekii sinjpin kin, kaplı sinim nga lo ek ełe, mandring mulermin mon.

¹⁹⁻²¹ Enim noman ngenj ok nge oł ei, pei kanik poru ninmin. Ei yi mił, wu amb ningił owuł owuł kanik ełmin oł ei ni, oł kis ełmin ei ni, noman tuk penj mołum oł ei ni, wu amb noman ełe oł kis ni piik mił, sikir noman ełe tonu wang ełmin. Nga

gos kend kin ekii sik elmin ol ni, nga kum keming elmin ol ei ni, opu orung elmin ol ei ni nga ek mił elmin ol ei ni, wu endi kin epi bun bun sik elmin ol ei ni, nga noman tuk kis piik elmin ol ei ni, en enim noman ele mendpił ekii silmin ol ei ni, mok tok tilap tał eipi eipi puk ek mił elmin ol ei ni, silap ende poł sik, eipi punmun ol ei ni; nga wumb kin noman kis piik elmin ol ei ni, nga noł nok, wulu puk elmin ol ei ni, noł nok, non kis erik, golang kis nik, ol ei ni; ol kis kanim kanim yi mił elmin. Kumb ok na enim kanip ek dinga nir mił, pe yi ku, na nga enim kanip ek dinga nind ei, am wumb pei, konu orung orung pei, ol yi minj erik punmun wumb ei, Gos sinim tep er mołum konu ele wumb ombu nge, tuk punerngii mon mendpił!

²² Ba Gos nge Gui Ka ei yi erang kin, mong to er peni ele ei, yi mił kindilim wumb eipi kin noman ngok; nga noman ka piik; nga noman emin peng; nga wumb en enim tumun ni piik erngii ei, kan wiik tok; nga wumb eipi kin ol ka erik ngungii; nga wumb eipi paki tok; nga kunum kunum ol kun ka minj er endngii!

²³ Nga wumb eipi noman kun ele ol takil takil erik; nga en enim noman ngenj ele ok nge ei to mani kindik; ol ombu nge lo ek endi, yi enerei mon; nipi pendim pinalim mon.

²⁴ Wumb Krai kin pii gii nilmin wumb ei, wumb eipi epi kan bun bun sinmin epi ei nin, ningil ele ol kis ermin ni piik kin, kan ka piinmin ol ei nge nin, noman ngenj ok nge ei sipik kin, ond peri ele nil to poru ninjing.

²⁵ Gos nge Gui Ka ei, sinim kin noman konj ka

ngum kin, kapli nga sinim yi ku, Gos nge Gui Ka eġe nge, oġ kun ka ei, ekii sipin er muġmun ku.

²⁶ Sinim nge embe ei, wii miġ ambiġ tonu kind-nermin mon! Nga enginjpin noġ noman tuk eġe, er kis erpin ngunermin mon. Nga wumb eipi epi nge ei, sinim ni piipin kin, yi miġ piinermin mon ku.

6

Sinim Enginjpin Noġ Paki Topun Oġ Embin Tui Ko Wumun

¹ Angnan noġ! Enim kinangin; wu endi mon sim kin, enim Gui Ka muġmun wu endi, enim wu ei kin, ek ei noman emin ngok kin, taki taki nik, paki tok erngii ei, Gos kin mong sim. Enim pei endeim endeim ni, kan kun erik muġngii! Mon pim kin, Seisen enim mong, ‘Yi sei, yi sei!’ nipi ermba ku.

² Engnjing noġ, enim ngenj eġe embin endi pim kin, kapli enim paki ka tungii. Oġ yi nge erngii ei, enim Kraiss nge lo ek eġe, piik kin, ekii sik poru ningii.

³ Pe wu endi eim yi piimba, ‘Na embe paġim,’ ni piimba wu ei, eim embe pinermba mon! Wu ei, eim noman tuk eġe, ek kend topu ngonum.

⁴ Wumb pei en enim kongun enmin miġ ei, mok tok, erngii kongun ei; ka min kis? Wu endi eim oġ yi miġ erim kin, eim oġ eġe nge, ka piimba. Mon pim kin, wumb eipi erngii oġ ei nin, eim enim oġ ei sipi, ende kindpi kin, mok topu ermba.

⁵ Wumb endeim endeim ni, en enim oġ embin tui ei, en enim pei ko wungii.

⁶ Wu endi eim Gos nge ek ka ei, emb to sirim kin, eim nge epi ka wii pei mok topu kin, ek emb to ngurum wu ei ngumba.

⁷⁻⁸ Mon pim kin, en enim noman tuk eġe ei, ek kend tok erngii ei, wumb endi, Gos kin ek kend topu ngumba miġ, pinalim mon. Pe wu endi eim kuni emb aka pin telmba miġ kuni ei, nga tonu op kin, mong tang simba. Nga kuni eipi endi mon. Pe wu endi eim noman ngenj ok nge ei, kuni mong kis miġ telim kin, wu ei eim kuni mong kis tengmba. Nga wu ei, eim dup konu kis eġe, kumbii kis simba. Ba wu endi eim Gos Gui Ka eġe kuni mong ka miġ telim kin, wu ei Gos nge Gui Ka erang kin, wu ei eim kuni mong ka miġ, noman konj sipi kin, kunum kunum konj ka muġmba.

⁹ Yi peng piipin kin, sinim oġ kun ka ei, ten kulpun oġ yi enermin mon. Pe sinim oġ kun ka ermin ei, ten kularpin yi miġ enjpin kin, kunum ka simba kunum ei, sinim kuni mong keimi miġ simin.

¹⁰ Yi miġ ku, pe sinim kunum endi, andlam endi kan sinjpin kin, pe sinim wumb pei kin, oġ kun ka minj ermin. Ba sinim noman eġe kun ka peng kin, enginjpin noġ Jiisas Owundu kin pii gii nik, moġmun wumb ei kin mendpiġ, oġ kun ka mendpiġ ermin.

Pol Eim Krajs Nge Ond Peri Ei Ko Wupu Ka Pim

¹¹ Enim keningii! Nam angii ek mon ei, na owundu poġup kin, enim ngond.

¹² Wumb kombur dinga puk kin, enim ngenj eġe kopisngii enmin. Nimbiġ erang oġ yi miġ enmin? Ei en enim, wumb eipi nge kumb eġe, sin sinim embe tonu ba, ni piik enjing. En enim yi miġ

piinjing. Mon pim kin, wumb kombur sinim Jiisas Kraiss nge ond peri eŕe kuŕum ei, pii gii ninmin ei nge, sinim oŕ embin tui ngonum nik enmin.

¹³ Yi peng kin, Jura wumb ngenj kopsik eŕmin oŕ ei, en enim lo ek kun ka ekii sinaŕmin mon. Ba wumb en enim yi ni piinmin ei, enim ngenj ei, kopispin ei nge piik kin, wumb en enim ngenj eŕe kanik kin, sin sinim embe tonu ba, ni yi miŕ piinmin.

¹⁴ Ba na nam epi eipi endi, embe ambiŕ tonu kindnermbii mon! Ba na nam Jiisas Kraiss sinim Owundu nge embe ei mendpiŕ, ambiŕ tonu kindmbii. Eim ond peri eŕe kuŕum ei nge, na noman ka piip ngond. Kraiss eim nge ond peri eŕe ei, na ningiŕ mei eŕe oŕ pei, koŕpu poru nim. Pe na nam mei wumb ningiŕ eŕe, kulii wumb miŕ moŕ.

¹⁵ Yi peng kin, ngenj kopsik eŕmin oŕ ei, oŕ wii miŕ paŕim. Nga wumb kombur ngenj kopisinaŕmin oŕ ei, oŕ wii miŕ ku. Ba Gos sinim erang kin, sinim wumb konj miŕ moŕmun wumb ei, oŕ am keimi mendpiŕ!

¹⁶ Wumb pei en enim na ek ninj miŕ oŕ ei, noman eŕe ambiŕ gii nik, ekii sinjing kin, wumb ei noman tuk eŕe, Gos noman ka nin, noman emin seng kin, nga Esrel Gos nge wumb ei kin ouni muŕngii.

¹⁷ Pe nga ekii se, wumb endi na kin, noman embin nga endi ngunerngii mon. Nimbiŕ erang wumb Jiisas tuk ngenj kus ei, na nge ngenj eŕe paŕim.

¹⁸ Angnan noŕ! Sinim nge Owundu Jiisas Kraiss nge noman ka ei, enim nge noman gui eŕe kin, kunum kunum muŕmba.

Gos Nge Ek Ka Ei Sinim Kin Ngołum
The New Testament in the Nii Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tok ples Nii long Niugini

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nii

Dialect: Central Wahgi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

57529bce-9e23-5350-904d-243a1b359818